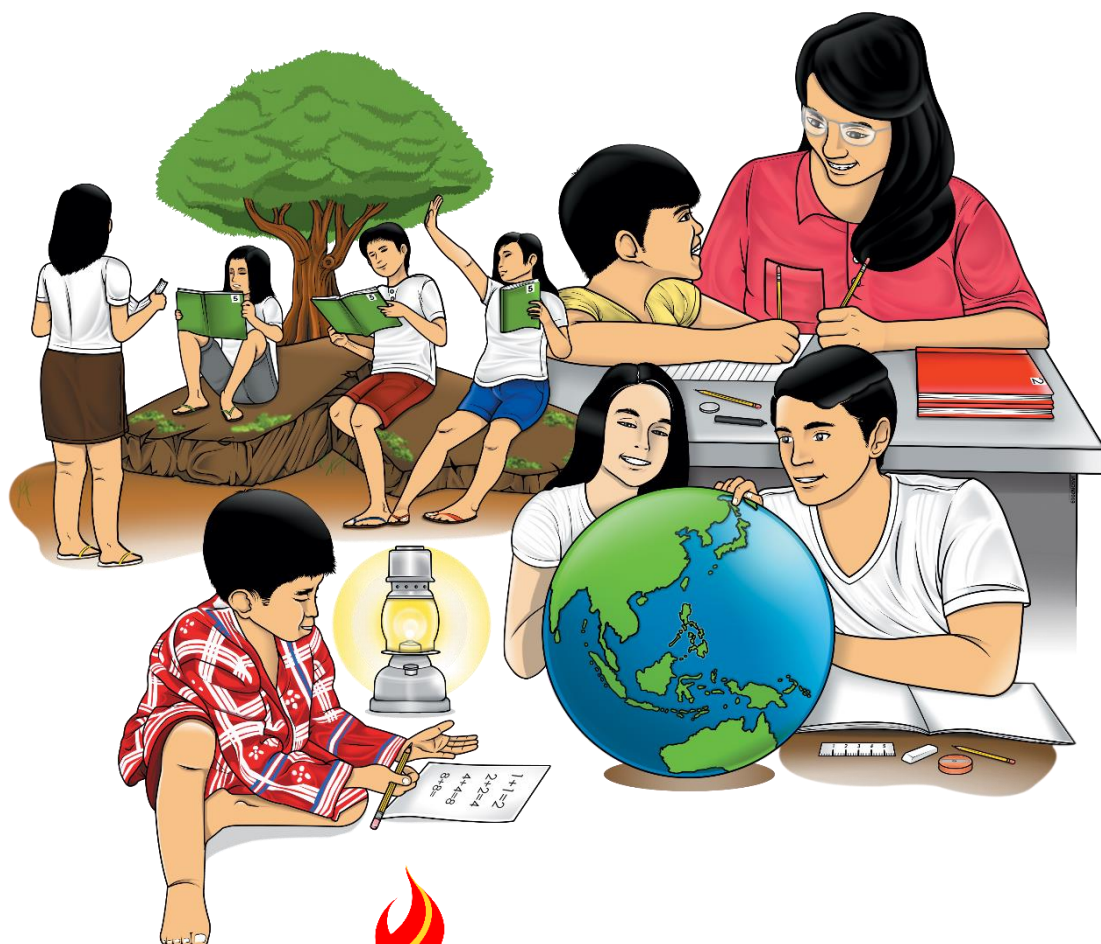

Filipino

Unang Markahan – Modyul 8: Mga Hudyat ng Sanhi at Bunga ng mga Pangyayari

Filipino – Ikawalong Baitang

Alternative Delivery Mode

Unang Markahan– Modyul 8: Mga Hudyat ng Sanhi at Bunga ng mga Pangyayari

Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa aklat na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa aklat na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat : Felma R. Alanzado at Mildred I. Alejandrino
Editor : Dores P. Claro, Maria Consuelo C. Jamera at Antonette S. Espora
Tagasuri : Jessie C. Torreon, Jocelyn P. Abellano, Noviemar T. Maur,
Fe M. Clerigo, Donna May D. Pinguit, Christy Joyce E. Anino
Japheth K. Salar
Tagaguhit : Sarreyl Felijude C. Balanghig
Tagalapat : Felma R. Alanzado at Mildred I. Alejandrino
Tagapamahala: Francis Cesar B. Bringas, Isidro M. Biol Jr., Maripaz F. Magno,
Josephine Chonie M. Obsenares, Gilda G. Berte,
Antonieta O. Narra, Feldrid P. Suan, Jessie C. Torreon,
Dores P. Claro at Victoria B. Pabia

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education - Rehiyon ng Caraga

Office Address: Learning Resource Management Section (LRMS)
Teacher Development Center,
J. Rosales Avenue, Butuan City, Philippines 8600
Telefax: (085)342-8207 / (085)342-5969
E-mail Address: caraga@deped.gov.ph

Filipino

Unang Markahan – Modyul 8: Mga Hudyat ng Sanhi at Bunga ng mga Pangyayari

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay naingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Kumusta ka mahal kong mag-aaral! Ako ang iyong guro, ang makasasama mo sa iyong paglalakbay. Binabati kita dahil nakarating ka na sa bahaging ito ng ating paglalakbay. Upang maging kapana-panabik, naghanda ako ng maraming gawain na tiyak ikatutuwa mo. Halika't umpisahan na natin ang iyong paglalakbay.

Aalamin at kikilalanin natin sa paglalakbay na ito ang mga hudyat na nagsasabi kung ito ay sanhi o bunga ng mga pangyayari. Matututuhan mo ang mga kakayahang nasasalaman sa mga kasanayang nabanggit sa ibaba. Matapos ng ating paglalakbay inaasahan ko na nagagamit mo ang mga hudyat ng sanhi at bunga ng mga pangyayari (dahil, sapagkat, kaya, bunga nito, iba pa).

Ano pang hinihintay mo? Tara na!

Subukin

Sagutin mo ang panimulang pagsusulit. Layunin nito na alamin kung kailangan mo pa ang modyul na ito o tutuloy ka sa susunod.

Panuto: Pag-ugnayin ang sanhi at bunga. Piliin ang titik ng tamang sagot. Gumamit ng hiwalay na sagutang papel.

A

1. Nahulog ang sasakyan sa kanal
2. Malinis ang kapaligiran
3. Hindi nag-aral nang mabuti
4. Inabutan ng gabi sa pag-uwi
5. Umuunlad ang buhay
6. Hindi nakinig sa payo ng magulang
7. Mabuti ang loob
8. Kumain ng masustansiyang pagkain
9. Nagkaroon ng baha
10. Nag-eensayo palagi

B

- A. kapag masisipag ang mga mamamayan
- B. sapagkat nakatulog ang tsuper
- C. dahil mabigat ang trapiko
- D. kaya malakas ang pangangatawan
- E. kaya nanalo sa patimpalak
- F. kasi malakas ang buhos ng ulan
- G. dahil sa pagsisikap
- H. kaya pinagpala
- I. bunga nito, bumagsak siya sa pasulit
- J. kung kaya napariwara

Modyul 9

Mga Hudyat ng Sanhi at Bunga ng mga Pangyayari

Sa naunang modyul, iyong napag-alaman na ang pagsulat ng talata ay nabubuo ng magkakaugnay at maayos na mga pangungusap. Maaari ring nagpapahayag ng sariling palagay o kaisipan. Natutuhan mo rin ang mga paraan pagsisimula, pagpapalawak ng paksa at pagwawakas ng talata.

Sa modyul na ito, nakapokus ang aralin sa paggamit ng mga hudyat ng sanhi at bunga ng mga pangyayari.

Alam kong mayroon ka nang natutuhan sa naunang modyul. Halika't balikan natin ito.

Balikan

Panuto: Tukuyin kung anong bahagi ng talata ang isinasaad sa sumusunod na mga pangugusap.

A. Simula

B. Gitna

C. Wakas

- ____ 1. Ito ang pambungad na pangungusap sa isang talata.
- ____ 2. Nilalaman nito ang pinakakatawan ng talata, mga mahahalagang impormasyon, estatistika, mga ebidensya at marami pang ibang mga salitang naglalarawan sa kabuoan ng paksa.
- ____ 3. Ang layunin naman nito ay maibigay ang huling detalye, mga aral at opinyon ng manunulat o ng paksa mismo.
- ____ 4. Binubuod nito ang lahat ng nabanggit sa buong paksa o ilang mahahalagang bahagi nito.
- ____ 5. Ang layunin nito ay upang mabisang ipakilala ang paksa sa mga mambabasa.

Tuklasin

Panuto: Basahin ang pangyayari sa ibaba at pansinin ang mga sinalungguhitang salita. Ano-ano kaya ang mga ito?

KALIKASAN

Ang mga lalawigan ng Surigao del Norte at Surigao del Sur sa rehiyon ng Caraga ay biniyayaan ng yamang mineral. Kaya naman lumubo ang kita ng mga *mining companies* na pinapatakbo rito.

Subalit isa ang Surigao sa tinukoy ni dating Department of Environment and Natural Resources Sec. Gina Lopez na masyado nang nasira ang kalikasan **dahil sa** mga iresponsableng pagmimina.

Ilan sa nararanasan ng mga mamamayan sa nabanggit na mga lalawigan ay ang sumusunod:

Dahil sa pagputol ng mga kahoy sa kagubatan, nabawasan ang nagbibigay ng malinis na hangin gayundin ang mga punong-kahoy na pumipigil sa pagbaha. **Kapag** bumubuhos ang malakas na ulan nagiging kulay- kape ang ilog at pati na rin ang dagat. **Bunga nito**, wala nang malinis na suplay ng tubig mula sa mga *protected watersheds* at wala na ring nakukuhang mga malalaking isda. Ang malawak na mga bakawan na kung saan nangingitlog ang mga isda ay nagiging putik **kung kaya** kumukunti na ang mga isda. Ang mga mangigisda ay kailangan pang pumalaot **kasi** kakaunti na lamang ang kanilang nahuhuling mga isda.

Ang mga magsasaka naman ay nalulugi sa kanilang pagsasaka. **Dahil sa** matigas na ang lupa mas kakaunti na ang kanilang ani. Kung noong una ay puwedeng walang abono ngayon ay nangangailangan na ng abono para tumaba ang lupa.

Sa ganitong mga dahilan, nangangamba ang mga residente na darating ang araw na magugutom ang kanilang mga anak.

Kung kaya 14 na minahan sa rehiyon ng Caraga ang ipinasara ng ng DENR **sapagkat** sinisira ng mga ito ang kalikasan.

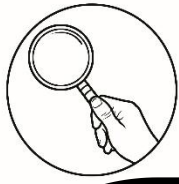
Ang mga tala ay batay sa DENR Caraga

1. Alin sa sumusunod ang dahilan ng pagkasira ng kalikasan ng Surigao?
  - A. Walang malinis na tubig ang lugar.
  - B. Maraming tao ang naninirahan sa lugar.
  - C. Hindi nagampanan ang pagiging responsable sa pagmimina.
  - D. Hindi na nagsasaka ang mga residente sa lugar na nabanggit.
2. Ang mga sumusunod ay bunga nang pagkasira ng kalikasan, maliban sa isa.
  - A. Bumabaha na sa mabababang lugar.
  - B. Hindi na sariwa ang hanging nalalanghap.
  - C. Dumadami ang nahuhuling mga isda ng mga residente.
  - D. Wala nang malinis na suplay ng tubig mula sa mga *watershed*.
3. Ano-anong hanapbuhay ang naapektuhan sa pagkasira ng kalikasan?
  - A. pagmimina at pagsasaka
  - B. pagmimina at pangingisda
  - C. pagsasaka at pangingisda
  - D. pangingisda at pangangahoy
4. Ano ang inihuhudyat ng may guhit na mga salita/parirala sa binasang teksto?
  - A. sanhi at bunga
  - B. solusyon at bunga
  - C. sanhi at pinagmulan
  - D. solusyon at ebalwasyon
5. Batay sa binasang tekstong “Kalikasan”, alin sa mga sumusunod ang hudyat ng pinagmulan o sanhi?
  - A. kung kaya
  - B. dahilan sa
  - C. bunga nito
  - D. sa ganitong dahilan

Kung ating susuriin ang iyong binasa na nasa bahaging tuklasin, ang mga pangyayaring naganap ay may sanhi at bunga.
Aalam natin ngayon kung ano ba ang sanhi at bunga.

Suriin

SANHI AT BUNGA

Sa pagsusuri ng anumang paksa, mahalagang malaman ang sanhi at bunga ng mga pangyayari. Ang pagbibigay ng sanhi at bunga ay tumutukoy sa pinakaugat o dahilan ng isang pangyayari at magiging bunga o epekto nito. Ang ugnayan ng sanhi at bunga ay inihuhudyat ng mga pang-ugnay na maaaring salita o lipon ng salita na tinatawag na pangatnig. Ang maayos at tamang paggamit ng mga hudyat ng sanhi at bunga ay nakakatulong upang maipahayag ang paksa nang malinaw at mabisa.

Tinatawag na *sanhi* ang pinagmulan ng isang pangyayari. Ginagamit ang mga pangatnig na pananhi upang ipahayag ang sanhi o dahilan gaya ng *kasi*, *sapagkat*, *dahil*, *dahilan sa*, *mangyari*, *palibhasa*, at iba pa.

Halimbawa:

- Pupunta sa nayon si Inay *dahil* bibili siya ng pagkain.
- Nakapagtapos siya ng abogasya *sapagkat* nagsipag siya sa pag-aaral.

Tinatawag na *bunga* ang kinalabasan, resulta, o dulot ng isang naunang pangyayari. Ginagamit ang mga pangatnig na panlinaw upang ipahayag ang bunga o resulta tulad ng *kung kaya*, *sa gayon*, *bunga nito*, *sa ganitong dahilan* at iba pa.

Halimbawa:

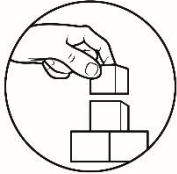
- Magdamag na umiyak ang sanggol sa loob ng bahay *kung kaya* hindi nakatulog nang maayos si Aling Mercedes.
- Marami ang naghirap at nawalan ng hanapbuhay *bunga nito* dumami ang mga taong nagugutom at naghihintay na lamang ng tulong mula sa gobyerno.

Maaari ring gamitin ang mga pangatnig na panubali sa pagpapahayag ng bunga.

Halimbawa:

- Walang mahahawaan ng sakit *kung* lahat ay susunod sa batas na ipinatupad ng pamahalaan.
- Maliwasan ang sakuna *kapag* nagtulong-tulong ang mga mamamayan.

Mula sa dagdag na kaalamang nabasa, sa itaas alam kong kaya mong sagutin ang susunod na mga gawain.

Pagyamanin

Anong Sanhi, Anong Bunga!

Panuto: Pagdugtong-dugtungan ang sumusunod na parirala sa hanay A at B upang mabuo ang diwa ng pangungusap batay sa pangyayaring nabasa at kaalaman sa itaas.

A.

1. Dahil sa matigas na ang lupa
2. Ang mga mangingisda ay kailangan pang pumalaot
3. Wala nang nagbibigay ng malinis na hangin
4. Nagiging kulay kape ang ilog at dagat
5. Labing-apat na minahan sa Caraga ang ipinasara ng DENR

B.

- A. kasi kakaunti na lamang ang kanilang nahuhuling mga isda.
- B. kapag bumubuhos ang malakas na ulan.
- C. mas kakaunti na ang kanilang ani.
- D. sapagkat sinisira ng mga ito ang kalikasan.
- E. dahil sa pagputol ng mga kahoy sa kagubatan.

B. Punan ang patlang ng angkop na hudyat ng sanhi at bunga batay sa pangyayari. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

6. _____ hindi nakikinig sa magulang, siya ay napariwara.

A. Bunga nito	C. Dahilan
B. Dahil	D. Kaya

7. Hindi nahuhuli sa klase si Ana, _____ maagang maaga siyang gumigising.

A. bunga nito	C. sa ganitong dahilan
B. dahilan	D. sapagkat

8. _____ nagkakasakit dahil palaging nakatutok sa *gadgets*.
- A. Dahil C. Kaya
B. Dahilan D. Sapagkat
9. _____ ng kanilang pagsisikap, lalong yumaman ang magkakapatid.
- A. Bunga C. Kung kaya
B. Dahilan sa D. Sa ganitong dahilan
11. Nagkamit siya ng iba't ibang karangalan sa kanyang paaralan _____ nag-aral siya nang mabuti.
- A. bunga ng C. mangyari
B. dahil D. kung kaya

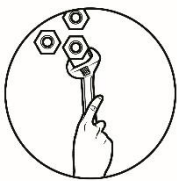
Isaisip

Panuto: Punan ng angkop na salita upang makabuo ng kaisipang natutuhan sa araling ito. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

Sa pagsusuri ng anumang paksa, mahalagang malaman ang _____ ng mga pangyayari. Ang ugnayan ng sanhi at bunga ay inihuhudyat ng mga _____ na maaaring salita o lipon ng salita na tinatawag na pangatnig.

Tinatawag na **sanhi** ang _____ ng isang pangyayari habang ang **bunga** ay _____, resulta, o dulot ng isang naunang pangyayari.

Mahalaga ang pagkatutong ito dahil _____

Isagawa

Alam mo na ba ang mga hudyat ng sanhi at bunga? Kung ganoon masasagot mo na ang gawain sa ibaba. Galingan mo ha!

A. Panuto: Piliin ang angkop na sanhi o bunga ng mga sitwasyong nangyayari sa pang-araw-araw na buhay. Isulat ang titik ng tamang sagot sa hiwalay na papel.

1. Sa pandemyang Covid19 mahigpit na ipinagbabawal ng gobyerno ang paglabas ng bahay. Ngunit si Aling Nene ay lumabas pa rin kahit na walang *Quarantine Pass*

- _____.
- A. dahil nahawaan siya ng sakit.
  - B. kaya nahawaan siya ng sakit.
  - C. sapagkat nahawaan siya ng sakit.
  - D. sa gayon ay nahawaan siya ng sakit.

2. _____, hinuli siya ng pulis.

- A. Sapagkat may batas trapiko
- B. Dahil sa paglabag sa batas trapiko
- C. Bunga ng pagsunod sa batas trapiko
- D. Palibhasa sumusunod sa batas trapiko

3. Sa dami ng proyektong tinapos ni Carlos _____.

- A. kaya siya ay tinanghali ng gising.
- B. kung siya ay tinanghali ng gising.
- C. sapagkat siya ay tinanghali ng gising.
- D. palibhasa siya ay tinanghali ng gising.

4. Agad na bumisita ang alkade sa kanilang lugar, _____.

- A. kaya may problema.
- B. dahil may problema.
- C. Sa gayon may problema.
- D. Palibhasa may problema.

5. Hindi nagbayad ng buwis si Mang Delfin, _____.

- A. sapagkat giniba ang kanyang tindahan.
- B. kaya ipinasara ang kanyang tindahan.
- C. palibhasa malaki ang kanyang tindahan.
- D. dahil nanatiling bukas ang kanyang tindahan.

B. Panuto: Magbasa ng mga artikulo mula sa diyaryo o makinig sa mga balita sa radyo. Pagkatapos, bumuo ng mga pahayag na nagsasaad ng sanhi at bunga gamit ang mga pang-ugnay sa bawat bilang.

1. sapagkat –

---

2. kung kaya –

---

3. palibhasa –

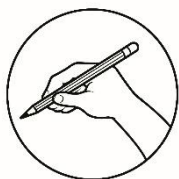
---

4. dahil –

---

5. bunga nito –

Tayahin

A. Panuto: Isulat ang titik **S** kung ang may salungguhit ay tumutukoy ng sanhi at titik **B** kung ito ay tumutukoy sa bunga. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

- _____ 1. Hindi nakatingin sa dinaraan ang dalaga kaya nahulog ito sa kanal.
- _____ 2. Nagkaroon ng baha dahil sa malakas na buhos ng ulan.
- _____ 3. Dahil sa paninigarilyo, nasunog ang kanyang baga.
- _____ 4. Sumusunod siya sa kanyang mga magulang kaya pinagpala siya ng Diyos.
- _____ 5. Gumuho ang mga gusali dahil sa malakas na lindol.
- _____ 6. Ang pagkakaisa ng mga kalahok ay naghatid sa kanila ng tagumpay.
- _____ 7. Ang matagal na pagtutok sa mga *gadgets* ay nakakasama sa katawan.
- _____ 8. Maganda ang pamamalakad ni Alkalde kaya naging maunlad ang lungsod.
- _____ 9. Naging matagumpay ang pagdaraos ng 30th South East Asian Games dito sa Pilipinas dahil sa pagkakaisa ng mga Pilipino.
- _____ 10. Maaga siyang nakapagtapos ng pag-aaral sapagkat siya ay masigasig.

B. Panuto: Isulat sa sagutang papel ang sanhi at bunga ng mga pangyayari.

- 11. Napaiyak ang mag-ina dahil sa napakagandang sorpresa sa kanila.
Sanhi: _____
Bunga: _____
- 12. Walang ganang kumain ang pasyente dahil nadapuan siya ng sakit.
Sanhi: _____
Bunga: _____
- 13. Nagtapon sila ng basura sa dagat kaya nalason ang mga isda.
Sanhi: _____
Bunga: _____

14. Dahil disiplinado ang mga tao, tahimik ang kanilang pamayanan.

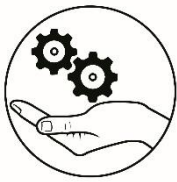
Sanhi: _____

Bunga: _____

15. Sapagkat lumabas ng bahay si Juan, nahawaan siya ng sakit na COVID.

Sanhi: _____

Bunga: _____

Karagdagang Gawain

Sanhi, Masdan ang Iyong Bunga!

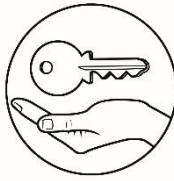
Binabati kita dahil nasagot mo ang lahat na pagsubok. Ang iyong puntos ang magpapatunay ng iyong galing. Sa pagtatapos ng araling ito, nais kong sagutin mo ang karagdagang gawain.

A. Panuto: Kopyahin ang mga pangungusap sa ibaba at salungguhitan nang minsan ang sanhi ng pangyayari at ikahon ang bunga ng pangyayari.

1. Hindi pinansin ni Tulalang si Agyu sapagkat inakala niyang mahina ito.
2. Pinawalan niya ang kanyang mahiwagang singsing upang makipagtunggali.
3. Katangi-tangi ang kapatid nilang babae kaya lagi siyang nakatago sa basket.
4. Dahil sa kinatatakutan ang higante, hinanap siya ni Tulalang.
5. Naging abala si Tulalang sa pakikidigma, bunga nito nalimutan na niya si Macaranga.

B. Sumulat ng isang talata na nagpapakita ng sanhi at bunga tungkol sa pangyayaring nasaksihan sa pandemyang Covid-19. Pagkatapos, bilugan ang hudyat ng sanhi at bunga.

Susi sa Pagwawasto

Naalala

1. sanhi at bunga
2. pang-ugnay
3. pinagmulan
4. kinalabasan
5. iba't iba ang sagot.

Pagmamamunin

- A. 1. C
2. A
3. E
4. B
5. D
- B. 6. B
7. D
8. C
9. A
10. B

Tutalaan

1. C
2. C
3. B
4. A
5. B

Salikan

1. A
2. B
3. C
4. C
5. A

Susukatin

1. B
2. A
3. I
4. C
5. G
6. J
7. H
8. D
9. F
10. E

Naagawa

1. B
2. B
3. A
4. B
5. B

B. Iba't iba ang sagot

Tayuhin

- A. 1. B
2. B
3. S
4. B
5. B
6. S
7. B
8. S
9. B
10. S

11. S- dahil sa napakagandang sorpresa sa kanila
B-napaiyak ang mag-ina

12. S- dahil nadapuan siya ng sakit
B-walang ganang kumain ang pasyente

13. S-nagtapon sila ng basura sa dagat
B- kaya nalason ang mga isda

14. S-dahil disiplinado ang mga tao
B- tahimik ang kanilang pamayanan.

15. S-sapagkat lumabas ng bahay si Juan
B- nakawat sa mga sugat na COVID-19

Kanagdagang Gawain

1. Hindi pinansin ni Tulalang si Agyu sapagkat inakala niyang mahina ito.

2. Pinawalan niya ang kanyang mahiwagang singsing upang makipagtungali.

3. Katangi-tangi ang kapatid nilang babae kaya lagi siyang nakatago sa basket.

4. Dahil sa kinatatatapatan ang higit, hinanap siya ni Tulalang.

5. Naging abala si Tulalang sa pakikidigma bunga nito nalimutan na niya si Macaranga.

B. Ibat'iba ang sagot.

SANGGUNIAN

Mga Aklat:

Willita A. Enrijo, Asuncion B. Bola, et.al. Panitikang Pilipino-Ikawalong Baitang. Book Media Press, Inc. and Printwell, Inc. Unang Edisyon, 2013.

Baybayin; Paglalayag sa Wika at Panitikan Baitang 8. Rex Printng Company, Inc. 2015.

Baybayin; Paglalayag sa Wika at Panitikan Baitang 8. Gabay sa Pagtuturo. Rex

Remedios Infantado & Ramilito Correa, Baybayin, Paglalayag sa Wika at Panitikan, Batayan at Sanayang Aklat sa Filipino, Rex Publishing.

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqaad@deped.gov.ph* blr.lrpdp@deped.gov.ph